

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 7. 12. 2022

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2022/00181

Programová služba: Jednotka

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska

Číslo licencie: TD/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2022/00181 smerujúci voči vysielaniu programovej služby Jednotka vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu výsledok preverenia podnetu.

T: 19. 12. 2022

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 7. 12. 2022

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2022/00181 zo dňa 14.10.2022
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Správy RTVS
Deň a čas vysielania: 12. 10. 2022 o 19:00 hod.
Označenie podľa JSO: bez označenia

Programová služba: Jednotka
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska
Číslo licencie: TD/1

Dátum: 30.11.2022

OBSAH PODNETU:

„Podnet

12.10.2022 priniesli Správy RTVS o 19.00 aj túto informáciu“ „**Všetci utečenci, ktorí uviazli na česko-slovenskej hranici môžu na Slovensku požiadať o azyl**“.

Pre Vašu informáciu: **Utečenec je cudzinec**, ktorému sa **priznalo** postavenie utečenca z dôvodu opodstatnenej obavy z...

Môže cudzinec, ktorému už bola poskytnutá medzinárodná ochrana* požiadať orgány SR o azyl?

*pozri Dohovor o právnom postavení utečencov z roku z roku 1951.

S pozdravom....,

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (účinný od 1. 8. 2022) (ďalej aj „ZMS“):

§ 25

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal informáciu „**Všetci utečenci, ktorí uviazli na česko-slovenskej hranici, môžu na Slovensku požiadať o azyl**“, odvysielanú v relácii *Správy RTVS* zo dňa 12.10.2022, ktorú žiadal overiť.

Monitoringom relácie *Správy RTVS* sme o cca 19:09 hod. zaznamenali odvysielanie príspevku **Migranti sa pravdepodobne dočkajú pomoci**, informujúceho o napätej situácii týkajúcej sa príchodu utečencov na slovensko-českej hranici. Moderátorka informovala, že RTVS upozornila humanitárnych pracovníkov na desiatky bezradných sýrskych utečencov pohybujúcich sa v okolí hraníc s Českom na Záhorí. Divák sa prostredníctvom osloveného migranta, ktorý je na úteku z rodnej krajiny 2 mesiace a už niekoľko dní žije so svojou rodinou v lesoch v okolí Holíča a Skalice neďaleko hraničného priechodu s Českom dozvedel, že pôvodne sa chcel dostať do Nemecka, no plány mu zmenili českí a rakúski colníci. Nateraz jemu podobných žije v prihraničných lesoch viac ako sto, no nik neprejavuje o nich záujem, neposkytuje im pomoc, či útočisko. Uviedol, že má ženu a dieťa, je unavený na smrť a potreboval by si nájsť nejakú prácu. K danej situácii sa vyjadrila **Zuzana Vatrál'ová**, riaditeľka Úradu Medzinárodnej organizácie pre migráciu v SR. Uviedla, že spomínaná migračná trasa je teraz intenzívnejšie využívaná a je na nej sústredených viac utečencov aj z toho dôvodu, že česká strana začala robiť hraničné kontroly. Podľa nej najdôležitejšie je, aby sa utečenci dostali do bezpečia, aby mali strechu nad hlavou, aby mali kde prespať, a aby sa cítili bezpečne. Redaktor RTVS informoval, že počas 7 hodín, ktoré strávil spravodajský tím v okolí hraničného priechodu Holíč-Hodonín, nestretli nikoho, kto by vedel sýrskym migrantom pomôcť. Obrátili sa preto na Slovenskú humanitnú radu. **Peter Devínsky**, prezident

Slovenskej humanitnej rady uviedol, že sú v úzkej komunikácii s krajskou políciou, krajskými riaditeľstvami, a ako organizácia, ktorá pomáha primárne utečencom, vedia ísť aj do terénu, pomoc zorganizovať, skoordinať a všetko potrebné zabezpečiť. Priestor na vyjadrenie sa k danej situácii bol poskytnutý aj ministrom vnútra. **Roman Mikulec** uviedol, že danú situáciu ovplyvňuje aj to, akým spôsobom česká strana pristupuje k readmisným dohodám, ktoré podľa neho v uplynulých dňoch nedodržiavala. Ďalej uviedol, že upozornili oficiálnym listom cezhraničného splnomocnenca na dodržiavanie podmienok readmisných dohôd, ktoré v sebe zahŕňajú aj presne dohodnuté miesta a časy. Redaktor v závere príspevku uviedol, cit.: „Väčšina migrantov k nám prichádza cez Maďarsko. Slovensko im ich však nedokáže vrátiť späť. Maďarsko totiž oficiálne odmietlo prijímanie cudzincov v rámci readmisie. Všetci utečenci, ktorí uviazli na slovensko-českej hranici, môžu na Slovensku požiadať o azyl.“

Výhrada podávateľa podnetu sa týkala použitia výrazu utečenec, cit.: „...**Utečenec** je cudzinec, ktorému sa **priznalo** postavenie utečenca z dôvodu opodstatnenej obavy z... Môže cudzinec, ktorému už bola poskytnutá medzinárodná ochrana* požiadať orgány SR o azyl?...“, pričom sa odvolával na Dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951.

V súvislosti s definíciou utečenca uvádzame nasledovné:

Pojem utečenec definuje **MPSVR** (<https://www.employment.gov.sk/sk/informacie-cudzincov/zakladne-pojmy/utecenec.html>) nasledovne:

*Utečenec - (refugee, réfugié, Flüchtling): cudzinec, ktorý uteká z vlastnej krajiny, pretože je v nej prenasledovaný podľa dôvodov uvedených v **Dohovore o právnom postavení utečencov z roku 1951 (Ženevský dohovor)**, alebo má oprávnené obavy, že bude prenasledovaný, a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do vlastnej krajiny. V slovenskom právnom poriadku bol pojem utečenec nahradený pojmom azylant.*

Samotný **Dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951** (<https://www.slovlex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1996/319/>) uvádza v článkoch 1A, 26, 33, 34 nasledovné:

Článok 1

Definícia pojmu „utečenec“

A.

Na účely tohto dohovoru sa pojem „utečenec“ vzťahuje na ktorúkoľvek osobu, ktorá

1.

bola považovaná za utečenca podľa dohôd z 12. mája 1926 a 30. júna 1928 alebo podľa dohôd z 28. októbra 1933 a 10. februára 1938, podľa protokolu zo 14. septembra 1939 alebo podľa Stanov Medzinárodnej organizácie pre utečencov.

Rozhodnutia Medzinárodnej organizácie pre utečencov o odmietnutí postavenia utečenca urobené počas jej činnosti nebránia priznaniu postavenia utečenca osobám, ktoré spĺňajú podmienky podľa odseku 2 tejto časti,

2.

v dôsledku udalostí pred 1. januárom 1951 sa nachádza mimo svojho štátu a má oprávnené obavy pred prenasledovaním z rasových, náboženských a národnostných dôvodov alebo z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov, nemôže prijať alebo v dôsledku uvedených obáv odmieta ochranu svojho štátu; alebo osobe bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu v dôsledku týchto udalostí a ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť.

V prípade osoby, ktorá má niekoľko štátnych občianstiev, sa pojem „štát, ktorého štátne občianstvo má“ vzťahuje na všetky štáty, ktorých je štátnym občanom; žiadna osoba sa však

nebude považovať za zbavenú ochrany štátu, ktorého štátne občianstvo má, ak sa bez závažného dôvodu založeného na oprávnených obavách vzdala ochrany jedného zo štátov, ktorých je štátnym občanom.

Článok 26

Sloboda pohybu

Každý zmluvný štát poskytne utečencom zákonne sa nachádzajúcim na jeho území právo vybrať si miesto pobytu a slobodne sa pohybovať na jeho území v rámci predpisov platných všeobecne pre cudzincov za rovnakých okolností.

Článok 33

Zákaz vyhostenia alebo vrátenia („refoulement“)

1.

Žiadny zmluvný štát nevyhostí utečenca akýmkoľvek spôsobom alebo ho nevráti na hranice území, na ktorých by jeho život alebo jeho osobná sloboda boli ohrozené z dôvodov jeho rasy, náboženstva, národnosti, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo zastávania určitých politických názorov.

2.

Výhody tohto ustanovenia však nemôže požadovať utečenec, ktorého odôvodnene možno považovať za nebezpečného pre bezpečnosť štátu, v ktorom sa nachádza, alebo ktorý po tom, čo bol právoplatným rozsudkom uznaný za vinného z osobitne závažného trestného činu, predstavuje nebezpečenstvo pre spoločnosť tohto štátu.

Článok 34

Udelenie štátneho občianstva

*Zmluvné štáty sa zaväzujú čo najviac uľahčovať utečencom asimiláciu a udeľovanie štátneho občianstva. **Vyvinú všetko úsilie najmä na urýchlenie konania o udelenie štátneho občianstva** a na čo najväčšie zníženie poplatkov a trov tohto konania.*

Na stránke [euractiv.sk \(https://euractiv.sk/section/spravodlivost-a-vnutro/opinion/kedy-sa-clovek-stava-utecencom/\)](https://euractiv.sk/section/spravodlivost-a-vnutro/opinion/kedy-sa-clovek-stava-utecencom/) sa v súvislosti s definíciou utečenca uvádza nasledovné:

Človek ako utečenec

Človek sa stáva utečencom v momente, akonáhle splní podmienky definície utečenca v Ženevskom dohovore. To znamená, že utečencom sa človek stáva v momente, ako prekročí hranice svojej krajiny preto, že má opodstatnené obavy z prenasledovania z jedného z piatich dôvodov uvedených v Ženevskom dohovore (rasa, náboženstvo, národnosť, príslušnosť k určitej sociálnej skupine a politické presvedčenie) a pre tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť späť.

Medzinárodné právo teda priznáva utečencom práva bez potreby ďalšieho uznania. Samozrejme, v praxi nikto nemá na čele napísané, že je utečencom a tak štáty musia najskôr v človeku, ktorý k nim prichádza, utečenca „spoznať“. U nás je tento proces inštitucionalizovaný do formy azylového konania – teda do právom upraveného postupu výsledkom ktorého je rozhodnutie o tom či niekto je alebo nie je utečencom (status) resp. či mu udeľujeme alebo neudeľujeme azyl (forma ochrany)[1]. Toto rozhodnutie má deklaratórny nie konštitutívny charakter – človek sa totiž nestáva utečencom preto, že o tom rozhodol štát, ale štát ho uznáva za utečenca preto, že utečencom je. Človek teda je utečencom nezávisle od rozhodnutia konkrétneho štátu, priamo z moci Dohovoru, pričom samotný Dohovor žiadne ustanovenia o tom, aké konanie by mali štáty na identifikovanie utečencov zaviesť, neobsahuje.

Vzhľadom k vyššie uvedenému podľa nášho názoru vysielateľ vo svojom informatívnom príspevku o napätej situácii v česko-slovenskom pohraničí odvysielal korektné informácie v súvislosti s možnosťami poskytovania humanitárnej pomoci sýrskym migrantom, vrátane možnosti udeľovania štátneho občianstva. Zverejnené informácie neboli v rozpore s Dohovorom o právnom postavení utečencov z roku 1951.

Informáciu redaktora *Všetci utečenci, ktorí uviazli na slovensko-českej hranici, môžu na Slovensku požiadať o azyl*, ktorú namietal podávateľ podnetu, možno napriek istej nepresnosti označiť v celkovom kontexte príspevku za korektnú. Slovo utečenci bolo podľa nášho názoru použité ako synonymum slova migranti a príspevok ako celok nebol v rozpore s objektivitou.

ZÁVER:

Na základe uvedeného sa domnievame, že odvysielaním príspevku *Migranti sa pravdepodobne dočkajú pomoci* v relácii *Správy RTVS* zo dňa 12.10.2022 nedošlo k porušeniu § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2000 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2022/00181)

Monitorované vysielanie: Správy RTVS
Deň vysielania: 12.10.2022
Čas vysielania: 19:00 h
Označenie podľa JSO: bez označenia

19:00 hod.

Headline, Sociálni partneri apelujú na vládny rozpočet, Vláda bude rokovať o rozpočte do konca týždňa, Sudkyňa pod vplyvom alkoholu, **Migranti sa pravdepodobne dočkajú pomoci**

19:09:23 – prepis príspevku

Moderátorka: „Potom, ako RTVS upozornila humanitárnych pracovníkov na desiatky sýrskych utečencov v okolí hraníc s Českom na Záhorí, sú pripravení im pomôcť. V lesoch v okolí Holiča a Skalice žijú už niekoľko dní aj rodiny s deťmi.“

Redaktor (cituje migranta zo Sýrie): „Nikto sa o nás nestará. Sme zo Sýrie. Je nás tu viac ako 100. Chceme žiť. Mám ženu a dieťa. Potrebujem si nájsť nejakú prácu. Sme unavení na smrť. Keď som odchádzal zo Sýrie, vážil som 70 kíl. Teraz mám 40.“

Redaktor: „Toto je príbeh jedného zo sýrskych migrantov, ktorý už niekoľko dní žije so svojou rodinou v lesoch v okolí Holiča neďaleko hraničného priechodu s Českom. Na úteku z rodnej krajiny je už 2 mesiace. Pôvodne sa chcel dostať do Nemecka, plány mu prerušili českí a rakúski colníci.“

Zuzana Vatrál'ová (riaditeľka Úradu Medzinárodnej org. pre migráciu v SR): „Tá migračná trasa je teraz intenzívnejšie využívaná, oproti tomu, že, ja neviem, pred rokom nebola využívaná takmer vôbec, a, samozrejme, súvisí to aj s tým, že česká strana začala robiť hraničné kontroly, takže je tam o niečo viac týchto ľudí.“

Redaktor: „Za približne 7 hodín, ktoré sme v priebehu 2 dní strávili v okolí hraničného priechodu Holič-Hodonín, sme nestretli nikoho, kto by vedel sýrskym migrantom pomôcť. Obrátili sme sa preto na Slovenskú humanitnú radu.“

Peter Devínsky (prezident Slovenskej humanitnej rady): „My sme v úzkej komunikácii jednak s krajskou políciou alebo krajskými riaditeľstvami, a, samozrejme, my ako organizácia, ktorá vlastne pomáha primárne utečencom, vieme ísť aj do terénu a vieme, samozrejme, pomôcť, takže skoorinujeme si vlastne formu tej pomoci, čo všetko je potrebné zabezpečiť, a vieme tam do 24 hodín vyraziť.“

Zuzana Vatrál'ová (riaditeľka Úradu Medzinárodnej org. pre migráciu v SR):

„Najdôležitejšie je, aby sa tí ľudia dostali do bezpečia, aby mali strechu nad hlavou, aby mali kde prespať, a aby sa cítili bezpečne.“

Redaktor: „Česi strážia hranice so Slovenskom nepretržite a všetkých migrantov, ktorých zadržia, vracajú späť na Slovensko.“

Roman Mikulec (minister vnútra): „Je to súvisiace aj s tým, akým spôsobom česká strana pristupuje k readmisným dohodám, my sme upozornili aj včera oficiálnym listom cezhraničného splnomocnenca na dodržiavanie podmienok readmisných dohôd, ktoré v sebe, samozrejme, zahŕňajú aj presne dohodnuté miesta a časy. Toto musím veľmi úprimne povedať, česká strana, bohužiaľ, v týchto uplynulých dňoch nedodržiava.“

Redaktor: „Väčšina migrantov k nám prichádza cez Maďarsko. Slovensko im ich však nedokáže vrátiť späť. Maďarsko totiž oficiálne odmietlo prijímanie cudzincov v rámci readmisie. Všetci utečenci, ktorí uviazli na slovensko-českej hranici, môžu na Slovensku požiadať o azyl.“

T.P., RTVS

19:11:46 Ďalšie príspevky: Dodávka s 29 migrantmi skončila v rokline, Slovenskí branci sa rozpustili, Správy zo zahraničia, Vojna na Ukrajine, Berlín eviduje dramatický nárast migrantov, Do nemocníc sa vracia zákaz návštev, Petícia zdravotníckych záchranárov, Skupina Bosch investuje na východe SR, V kauze Dobytkár vypovedal N. Bödör, Za vraždy mu hrozí doživotie, správy zo zahraničia, Národné parky majú nových šéfov, Príprava na zimnú sezónu vo Veľkej Fatre, Hasiči v Tatranských rezerváciách, Zo štítov do kinosál, Uvidíte;